

Školní vzdělávací program

pro školní družinu
při Základní škole, Skuteč, Smetanova 304, okres Chrudim

Dokument byl zpracován týmem pedagogických pracovníků - vychovatelů Základní školy, Skuteč, Smetanova 304, okres Chrudim pod vedením Mgr. Leoše Lukaščíka a Jany Bouškové.

1. Identifikační údaje

1.1 Údaje o škole

Název školy: Základní škola, Skuteč, Smetanova 304, okres Chrudim
Adresa školy: Smetanova 304
539 73 Skuteč
IČO: 750 160 28
Resortní identifikátor zařízení: 600 090 604
IZO: 102 142 637
Ředitel školy: Mgr. Leoš Lukašík
Kontakty: tel.: +420 469 350 292
e-mail: zs.smetanovask@tiscali.cz
www: <http://www.zs-smetanova.cz>

1.2 Údaje o školní družině

Adresa školní družiny: Smetanova 304
539 73 Skuteč
IZO: 117 200 379
Kontakty: tel.: + 420 469 350 292
+ 420 731 557 429

1.3 Zřizovatel

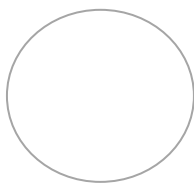
Název: Město Skuteč
Adresa: Palackého náměstí 133
539 73 Skuteč
IČO: 00270903
Kontakty: tel.: + 420 469 326 403

1.4 Platnost dokumentu

Školní vzdělávací program pro školní družinu byl projednán školskou radou dne 27. 8. 2007 a byl vydán dne 31. 8. 2007 s účinností od 1. 9. 2007.

Úpravy, změny:

1. Druhé vydání školního vzdělávací program pro školní družinu bylo projednáno školskou radou dne 26. 8. 2012. Dokument byl vydán dne 31. 8. 2012 s účinností od 1. 9. 2012.

kulaté razítko školy

.....
Mgr. Leoš Lukašík, ředitel školy

2. Charakteristika školní družiny

2.1 Charakteristika zařízení

Školní družina (ŠD) je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. Ve dnech školního vyučování tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Plní vzdělávací cíle a pomáhá dětem překonat jejich handicap. ŠD má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů a rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence.

Školní družina motivuje, podporuje a vede děti k všestrannému rozvoji osobnosti zejména smysluplným využitím volného času, a to širokou nabídkou aktivit v bezpečném prostředí a s profesionálním týmem.

Školní družina je součástí školského výchovně vzdělávacího systému. Zajišťuje žákům 1. – 5. ročníku základní školy náplň volného času po vyučování a před odchodem domů nebo do jiných aktivit. ŠD je součástí školy a podílí se na realizaci Školního vzdělávacího programu „Učíme se nově“. ŠD není pokračování vyučování a má svá specifika – odpočinek, rekreaci a zájmové činnosti.

2.2 Umístění a provoz školní družiny

Školní družina je součástí základní školy. Pro svou činnost využívá vlastní prostory upravené pro kvalitní realizaci svých aktivit. Žáci s vychovateli mohou využívat také jiné prostory školy včetně odborných učeben pro výuku jazyků a informatiky.

Do školní družiny se vchází samostatným vchodem. Vstupní dveře nejsou z venkovní strany volně otevíratelné. Vstup umožňují pouze paní vychovatelky.

Školní družina má také svou vlastní žákovskou šatnu.

Zájmové vzdělávání ve ŠD je poskytováno ve dnech školního vyučování. Školní družina vykonává činnost také o školních prázdninách. Po projednání se zřizovatelem může ředitel školy přerušit činnost školní družiny v době školních prázdnin, popř. v době vyhlášeného ředitelského volna.

Provozní doba je rozdělena na ranní družinu od 6,00 hod do 7,50 hod a na družinu odpolední v čase od 11,30 do 16,00 hod.

2.3 Materiální podmínky

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku. Vybavením a úpravami jsou odlišné od školních učeben a vyhovují nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem žáků. Oddělení ŠD mají relaxační koutky.

Všechna oddělení ŠD jsou vybavena stolními hrami, hračkami, stavebnicemi, dětskými knihami a časopisy, sportovním náčiním, audiovizuální technikou a dalším vybavením pro naplnění zájmových aktivit žáků. Průběžně je toto vybavení doplňováno a obnovováno.

Děti se podílí svými výtvary na estetizaci a výzdobě prostředí ŠD. Výzdoba je obměňována dle jednotlivých ročních období nebo aktuálních inspirací vychovatelek a žáků.

Pro osobní hygienu žáků i vychovatelů jsou využívány WC a umývárny ve škole.

Pro venkovní pobyt žáků je využíván prostor uvnitř areálu školy nebo prostor v blízkosti školy spravovaný městem, na kterém se nachází lavičky, pískoviště, houpačka. Travnatá plocha pak může sloužit pro řadu her.

2.4 Personální podmínky

Zájmové vzdělávání ve školní družině zajišťuje pro každé oddělení jeden vychovatel. Při počtu tří vychovatelů ředitel školy ustavuje funkci vedoucí vychovatelky.

Vedení školy zajišťuje, aby vychovatelky splňovaly základní kvalifikaci pro výkon práce a vytváří podmínky pro jejich další vzdělávání.

2.5 Ekonomické podmínky

Úplatu za zájmové vzdělávání a způsob jejího výběru řeší vnitřní organizační předpis vydaný ředitelem školy.

Finanční prostředky školní družiny jsou určeny na materiální potřeby, jako je nákup hraček, potřeb na pracovní a výtvarnou výchovu, her, knih, nábytku a jiného vybavení.

3. Výchovné a vzdělávací strategie

3.1 Cíle zájmového vzdělávání

Program školní družiny navazuje na školní vzdělávací program základní školy. Ve ŠD se dále rozvíjejí, prohlubují a upevňují vědomosti a dovednosti žáků.

K dlouhodobým cílům patří:

- rozvíjení schopnosti aktivního trávení volného a vybavení žáků dostatkem námětů pro jeho naplňování,
- prožívání radostných chvil, jistoty a bezpečí při pobytu ve školní družině,
- pěstování pocitu sounáležitosti s živou přírodou a vytváření odpovědného postoje k životnímu prostředí,
- rozvíjení osobnosti žáka při různých činnostech a aktivitách,
- vedení žáků k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi,
- rozvíjení a ochrana fyzického i duševní zdraví žáků,
- podněcování k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- vedení k všestranné a účinné komunikaci,
- rozvíjení schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- zajištění času a prostoru na odpočinek a relaxaci.

3.2 Formy vzdělávání

Základním prostředkem činnosti ve školní družině je hra založená na prožitku účastníků, která obohacuje jejich poznání a sebepoznání a navozuje kladné emoce.

Činnost ŠD je organizována těmito formami zájmového vzdělávání:

- pravidelnou,
- nabídkou spontánních činností,
- příležitostnou.

Pravidelná forma činnosti je každodenní činnost přihlášených žáků v odděleních ŠD dle týdenní skladby zaměstnání. Patří sem také pravidelná činnost zájmových kroužků, které jsou součástí zájmové činnosti ŠD a jsou vedeny vychovatelkami ŠD.

Nabídka spontánních činností je rovněž určena žákům přihlášeným ke každodenní docházce do ŠD. Jedná se o spontánní aktivity, které jsou zahrnuty do denního režimu oddělení. Jde o hry v ranní nebo koncové odpolední družině, klidové činnosti i po obědě a spontánní hry při pobytu venku.

Příležitostná forma přesahuje rámec jednoho oddělení, není zahrnuta do týdenní skladby činností. Tato činnost je určena nejen žákům přihlášeným do ŠD, ale i ostatním žákům školy, rodinným příslušníkům a dalším zájemcům. Jedná se o sportovní dny, besídky, exkurze, karnevaly, výlety, kulturní představení aj.

3.3 Základní strategie vzdělávání ve školní družině

Smyslem výchovných a vzdělávacích strategií je vytváření, prohlubování a upevňování klíčových kompetencí.

V rámci výchovně vzdělávací činnosti jsou žákům nabízeny rozmanité programy, ve kterých se prolínají všechny složky, a to rekreační a odpočinkové, sebevzdělávací a zájmové činnosti. Zájmová činnost může být doplněna nabídkou zájmových kroužků vedených vychovateli ŠD. Pravidelná každodenní činnost jednotlivých oddělení ŠD může být obohacena o akce celodružinového nebo celoškolského charakteru.

3.4 Klíčové kompetence

Školní družina rozvíjí, posiluje a pomáhá tvořit tyto kompetence:

Kompetence k učení

- vedeme žáka k aktivní spolupráci při činnostech,
- necháváme čas pro dokončení činností a započaté práce,
- podporujeme samostatnost a tvořivost,
- uplatňujeme prvky pozitivní motivace,
- vedeme žáka k sebehodnocení,
- vedeme diskusi o výsledcích práce.

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme podmínky pro rozlišení správných a špatných řešení,
- vedeme žáka k zamyšlení nad problémem a hledáme způsob jeho řešení,
- prakticky ověřujeme správnost řešení,
- rozvíjíme schopnost přizpůsobit se změnám,
- podporujeme kolektivní práci,
- vedeme žáka ke klidnému dokončení započaté činnosti.

Komunikativní kompetence

- rozvíjíme schopnost vhodně komunikovat se spolužáky i dospělými,
- rozvíjíme schopnost vést dialog a diskusi,
- vedeme žáky k naslouchání druhým,
- podporujeme vhodné vyjadřování vlastního názoru,
- dbáme na správné a vhodné formulace myšlenek, sdělení, otázek,
- umožňujeme žákovi vyjádřit svůj názor.

Kompetence sociální

- podporujeme vzájemnou spolupráci žáků,
- rozvíjíme schopnost rozlišit vhodné a nevhodné chování,
- vedeme žáka ke spoluodpovědnosti za tvorbu a dodržování pravidel,

- vedeme žáka k respektování individuálních rozdílů,
- vytváříme příjemnou a klidnou atmosféru ve skupině,
- dohlížíme na dodržování základních pravidel slušnosti,

Kompetence pracovní

- vedeme žáka k tomu, aby bezpečně a účinně používal materiály, pomůcky i vybavení,
- podporujeme vytváření základních pracovních návyků,
- rozvíjíme schopnost vybrat si materiály a pomůcky k odpovídající činnosti,
- vedeme žáka k ohodnocení své práce,
- rozvíjíme pracovní zkušenosti a jejich další využití,
- rozvíjíme dovednost prezentovat výsledky své práce.

Občanské kompetence

- vedeme žáka k zodpovědnosti,
- rozvíjíme povědomí o právech a povinnostech a nutnosti jejich dodržování,
- podporujeme smysl pro spravedlnost,
- vedeme žáka k tomu, aby dokázal ukázat na nepravosti,
- podněcujeme úsilí k ochraně zdraví svého i druhých,
- rozvíjíme kladný přístup k tradicím, výsledkům lidské práce i životnímu prostředí.

Kompetence k trávení volného času

- vedeme žáka ke smysluplnému trávení volného času,
- pomáháme s výběrem přiměřené aktivity vzhledem k žakovým možnostem,
- rozvíjíme schopnost odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

4. Vzdělávací obsah

Zájmové vzdělávání je uspořádáno do tematických celků:

- rekreační a odpočinkové aktivity,
- sebevzdělávací aktivity,
- zájmové aktivity
 - s tělovýchovným a dopravním zaměřením,
 - s přírodovědným a vlastivědným zaměřením,
 - s hudebním a hudebně - pohybovým zaměřením,
 - s výtvarným a pracovní - technickým zaměřením.

4.1 Rekreační a odpočinkové aktivity

Obsah činnosti:

- četba a poslech,
- vycházky a výlety,
- hry - tvořivé, námětové, společenské, stolní, tvarové, konstruktivní, hry s pravidly a bez pravidel,
- besedy, rozhovory, vyprávění,

- sběratelské činnosti,
- relaxace, odpočinek na koberci,
- kreslení, omalovávání.

Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjení osobnosti žáka,
- odstranění únavy a regenerace organismu,
- aktivní odpočinek,
- upevňování kolektivního cítění, podpora přátelských a bezkonfliktních vztahů,
- pohodové a klidné prostředí,
- rozvíjení schopnosti aktivního trávení volného času,
- vedení žáků ke vzájemné pomoci, ochotě pomoci slabším a mladším, vzájemnému respektu a toleranci,
- rozvoj vzájemné komunikace a schopnost naslouchat sobě i ostatním.

Klíčové kompetence

Žák získá kompetence komunikativní, občanské, pracovní, k trávení volného času.

Očekávané výstupy

Žák:

- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času,
- dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis,
- dokončí započatou práci,
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích,
- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně,
- zapojuje se do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje,
- vybere si zájmové činnosti dle vlastních dispozic,
- vyhledá a třídí informace vedoucí k výběru vhodných aktivit dle osobních dispozic,
- využívá relaxace.

4.2 Sebevzdělávací aktivity

Obsah činnosti:

- procvičování učiva formou didaktických her případně výukových programů na počítači,
- tematické vycházky, výlety, exkurze,
- psaní domácích úkolů,
- kvízy, hádanky, křížovky, rébusy, jazykolamy,
- vyhledávání informací v encyklopediích, atlasech, slovnících, časopisech.

Výchovně vzdělávací cíle:

- prohlubování znalostí z vyučování,
- procvičování učiva,
- upevňování poznatků v praktických činnostech,

- rozvíjení kladného vztahu k práci,
- odpovědnost za splnění uloženého úkolu,
- rozvoj aktivity, pečlivosti a samostatnosti,
- střídání správného způsobu práce a odpočinku,
- vedení žáků k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů,
- podpora zájmu o poznání nového a o objevování neznámého,
- rozvoj kultivovaného řečového projevu.

Klíčové kompetence

Žák získá kompetence k učení, k řešení problémů, pracovní, komunikativní.

Očekávané výstupy

Žák:

- dokončí rozdělanou práci,
- zhodnotí své výkony,
- uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích a dalším učení,
- eliminuj rušivé podmínky a vytvoří si optimální podmínky pro učení,
- vyhledává a třídí informace a efektivně je využívá v procesu učení,
- hledá různé varianty řešení problémů a nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému,
- rozlišuje správná a chybná řešení,
- při práci ve skupině formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory.

4.3 Zájmové aktivity s tělovýchovným a dopravním zaměřením

Obsah činnosti:

- kondiční cvičení,
- průpravná cvičení,
- rytmická gymnastika a tanec,
- pohybové hry,
- základy sportovních her,
- pohybové aktivity podle ročních období,
- dopravně bezpečnostní aktivity.

Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj vytrvalosti, obratnosti, rychlosti a síly,
- podpora zdravé soutěživosti a umění vyhrát i přijmout porážku,
- správné držení těla a rozvoj kultivovaného pohybového projevu,
- koordinace pohybu s hudbou,
- zdokonalení herních činností a dodržování stanovených pravidel,
- osvojení dovednosti směřující k duševní a tělesné pohodě,
- rozvoj radosti a uspokojení z pohybu,

- podpora všestranného rozvoje osobnosti dítěte s respektováním individuálních schopností a dovedností žáků,
- rozvoj povědomí o pravidlech silničního provozu a bezpečné cestě po silnici a domů.

Klíčové kompetence

Žák získá kompetence sociální, občanské, k naplnění volného času.

Očekávané výstupy

Žák:

- podílí se společně na vytváření pravidel práce v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- zapojuje se do sportovních aktivit,
- používá bezpečné sportovní vybavení, dodržuje vymezená pravidla,
- ovládá a řídí svoje chování a jednání tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,
- rozvíjí své zájmy a záliby.

4.4 Zájmové aktivity s přírodovědným a vlastivědným zaměřením

Obsah činnosti:

- zvířata,
- rostliny,
- ovoce a zelenina,
- počasí,
- ekologie,
- zdravý životní styl,
- náš region,
- naše vlast.

Výchovně vzdělávací cíle:

- pozorování přírody a vnímání její krásy, rozmanitosti, pozoruhodnosti a proměny,
- uvědomování si, že i člověk je součástí přírody a rozvíjení pocitu sounáležitosti s živou i neživou přírodou a věcmi, které nás obklopují,
- zaměření na pochopení zákonitostí přírody, spřízněnosti s ní a uvědomění si potřeby její ochrany,
- upevňování a dodržování správných stravovacích návyků a základních hygienických norem,
- podpora zdravého životního stylu, ochrana zdraví,
- vytváření kladného vztahu k místu a prostředí, ve kterém žijeme,
- poznávání historických tradic a kulturních zvyků regionu i naší vlasti.

Klíčové kompetence

Žák získá kompetence občanské, k řešení problémů, k naplnění volného času.

Očekávané výstupy

Žák:

- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje,
- chápe základní ekologické souvislosti a respektuje požadavky na ochranu životního prostředí,
- v situaci ohrožující zdraví a život postupuje podle pokynů kompetentních osob,
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí,
- vytváří si návyky pro udržení zdravého životního stylu.

4.5 Zájmové aktivity s hudebním a hudebně - pohybovým zaměřením

Obsah činnosti:

- pěvecké činnosti,
- poslechové činnosti,
- instrumentální činnosti,
- taneční činnosti,
- pantomimické činnosti,
- hra na tělo,
- rytmizace a melodizace pranostik, rčení, říkadel a básní,
- hudebně pohybové hry a soutěže.

Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj hudebního vnímání a estetického projevu,
- zdokonalování všestranné pohyblivosti a pohybové koordinace,
- správné držení těla, hlasová hygiena, správné dýchání a kultura projevu,
- podpora vzájemné komunikace, empatie,
- rozvoj fantazie a obrazotvornosti, smyslu pro rytmus.

Klíčové kompetence

Žák získá kompetence občanské, k učení, k naplnění volného času.

Očekávané výstupy

Žák:

- respektuje, chrání a hodnotí naše tradice a kulturní dědictví,
- projevuje svůj postoj k umění a uměleckým dílům, vysvětlí, proč se mu dílo líbí nebo nelíbí,
- reaguje pohybem na hudbu,
- vyjádří rytmus,
- vybírá přiměřené aktivity ke kompenzaci stresu.

4.6 Zájmové aktivity s výtvarným a pracovní - technickým zaměřením

Obsah činnosti:

- práce s různými výtvarnými technikami,
- práce s různými druhy papíru,
- práce s netradičním materiálem,

- práce s přírodninami,
- využití odpadových materiálů,
- modelování,
- řemeslná tvorba.

Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj představivosti, fantazie, vkusu, nadání, tvořivosti a estetického citění,
- podpora trpělivosti, vytrvalosti a zručnosti,
- vytváření schopnosti sebehodnocení a hodnocení ostatních,
- rozvíjení citu pro materiál,
- vedení žáků ke kladnému vztahu k výtvarnému umění a vnímání smyslu pro krásu.

Klíčové kompetence:

Žák získá kompetence pracovní, sociální a personální, k řešení problémů.

Očekávané výstupy

Žák:

- udržuje své pracovní místo v pořádku,
- dokáže si zorganizovat pracovní prostor a postup práce, práci dokončí,
- vyhodnocuje výsledky své práce,
- oceňuje ostatní žáky za dobrou práci,
- nenechá se odradit případným nezdarem,
- získá základy výtvarné tvorby a získané poznatky a dovednost užívá při vlastní tvorbě,
- vytváří si pozitivní vztah k umění.

5. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro úspěšný rozvoj žáka má velký význam život v populačně přirozené skupině, kde jsou zastoupeni jedinci s různými vlohami a vlastnostmi. Patří sem také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.

Školní družina respektuje individualitu každého žáka, vytváří přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Na vytvoření vhodných podmínek spolupracuje ŠD s rodiči a se školou.

Dle stupně a charakteru speciálních vzdělávacích potřeb budou žáci začleňováni do jednotlivých aktivit a budou zajišťovány podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti. Při výběru činností, při motivování a hodnocení žáků bude brán zřetel k jejich znevýhodnění nebo postižení.

Školní družina vytváří také podmínky pro rozvoj mimořádně nadaných žáků. Talentovaní žáci jsou zařazováni do aktivit primárně určených vyšším věkovým skupinám a nabízeny činnosti, které rozvíjí jejich tvořivost, rozumové schopnosti nebo pohybové a umělecké dovednosti.

6. Podmínky přijímání a průběhu zájmového vzdělávání

Školní družina je určena pro žáky zejména 1. stupně. K pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci 2. stupně, pokud není naplněna kapacita ŠD. O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy na základě podané přihlášky zákonným zástupcem žáka. Kritéria pro přijetí stanovuje ředitel školy.

Bližší podmínky přijímání do školní družiny, průběhu zájmového vzdělávání a provozu školní družiny stanovuje vnitřní řád školní družiny vydaný ředitelem školy.

7. Hodnocení ve školní družině

Žáci jsou hodnoceni průběžně slovně od vychovatele. Ve slovním hodnocení je obsažen vždy pozitivní prvek, který žáka od další činnosti neodradí. Také ve školní družině se uplatňuje sebehodnocení žáků, jak pozitivní, tak negativní. Hodnotí se jak chování, tak aktivita, práce, výsledky práce i přístup žáků k plnění úkolů.

Důležité je také vyjádření svých pocitů a nálad.

8. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální i duševní. Vytváří zázemí pro pozitivní rozvoj žáků a bezpečné prostředí, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, ale i mezi žáky a vychovateli, vychovateli a rodiči.

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných činností ŠD je zajištěna vnitřními organizačními předpisy školy, zejména vnitřním řádem školní družiny, školním řádem a směrnicí k ochraně zdraví žáků.